

underligt det end er ligeoverfor en Mand med den konstitutionelle Dannelse, som den afgaaede Minister har, gaaet med ind under den Theori, som er udtrykt i Ordene: „Kongen befalede os at blive“. Er denne Theori rigtig, saa har han, der var i Stillingen, en vis Undskyldning, som i alt Fald i den Form ikke kan overføres paa den nuværende Kultusminister. Den ærede nuværende Kultusminister kan ikke undskylde sin Stilling med Formlen: „Kongen befalede os at blive“. Der skulde da i alt Fald en anden Formel til, nemlig den: „Kongen befalede mig at komme“; men det er en ny Formel, som efter min Mening er ligesaa slet som den gamle, og den gamle har, tror jeg nok, været Gjenstand for tilstrækkelig Forhandling og Overveielse og har gjennem den Beslutning, som det ærede Medlem for Højstedes Amts 4de Valgkreds omtalte, og ved hvilken man udtalte en alvorlig Misbilligelse af Regjeringens Offentliggjørelse af den kongelige Haandskrivelse, saaset sin Dom af Følteshinget, den nye Formel derimod — hvis man skulde ville bruge den som Undskyldning — er ikke endnu bleven behandlet; den har ikke saaledes foreligget; og den trænger derfor til at tages frem. Jeg ønsker ikke her at udtale mig paa anden Maade om dette Spørgsmaal, end at Alle, hvad enten de beskæftige sig til denne eller hin politiske Betragtning, kunne billige det; jeg ønsker ikke at udtale mig derom fra noget Partistandspunkt, men fra et almindeligt konstitutionelt Standpunkt. Jeg har tidligere udtalt mig om, at det er overordentligt farligt for vort konstitutionelle Liv og i høit Grad spækkende for vort konstitutionelle Arbejde, naar Mænd optage Ledelsen af det politiske Arbejde, uden at de iforveien søle sig overbeviste om, at være i den Forstaaelse baade med Arbejdet selv og med de andre ledende Kræfter, som skal til, for at de kunne føre Noget igjennem. Overfor det her foreliggende Spørgsmaal forekommer det mig, at vi maatte have stillet den Fordring til den Minister, som overtog den Afgaaedes Plads, at han skulde have overveiet, hvorvidt han kunde føre det Embede, som han saaledes overtog, i Overensstemmelse med Grundloven, med den Lov, som dog hertillands er Alles Herre, eller at han, hvis han ved denne Overveielse maatte komme til Erkendelse af, at dette ikke kunde lade sig gjøre — og det var jo Tilfældet, naar han maatte sige sig selv: En meget vigtig Del af dette Embede er paa dette Tidspunkt Opførelsen af Theatret; men dertil eier jeg ikke en Skilling, idet der Intet er bevilget, saa at jeg altsaa ikke kan udføre denne Del af min Opgave uden enten at bryde Grundloven eller trække paa Rigsdagen en Bregel, som jeg efter min Stilling ikke har fjerneste Krav paa at saae godkjendt, og jeg kan derfor ikke modtage noget Kald fra Nogensomhelst til denne Stilling. Jeg siger dette ikke blot for det enkelte foreliggende Tilfældes Skyld, men jeg

ønsker det anvendt som almindelig Regel, saa at Vedkommende altsaa enten ikke modtager noget saadant Embede eller i alt Fald søler sit Ansvar, naar han modtager det, hvoraf igjen efter min Opfattelse følger, at han ikke kan finde nogen Undskyldning deri, at hans Forgjænger har forberedt Sagen paa en mere eller mindre uheldig, mere eller mindre ulovlig Maade. Nu kan man indvende: Ja, men det er muligt, at det ikke stod saaledes for den vedkommende Minister, da han modtog Embedet. Det er jo bekendt af den nuværende ærede Kultusministers egne Udtalelser, at selv de Hovedspørgsmaal, som have bevæget Rigsdagen i flere Aar, og som ligge ind under Kirke-ministerens Embede, havde den ærede Minister ikke den Fortrolighed med, at han endogaa længere Tid efter sin Embedstiltrædelse havde dannet sig nogen fuldfærdig Mening om dem, og man kunde derefter ogsaa antage, at Theatersagen heller ikke havde staaet den vedkommende Minister ganske klar. Men er det Tilfældet, saa forekommer det mig, at der er to Veie, som man konstitutionelt maatte ønske, at vedkommende Minister vilde være gaaet, hvis han da ikke efter hele sin politiske Stilling turde vove at trække den Bregel paa Rigsdagen, som en Forbliven paa sin Plads, uden at have de nødvendige Midler til raade over, vilde være. Den ene af de to Veie var den, at fratræde et Embede, hvis fortsatte Styrelse vilde være en fortsat Livendelse i ikke ringe Omfang af Midler, der ikke være bevilgede; den anden Veie var den, at forlange som Betingelse for sin Vedbliven en ekstraordinær Indkaldelse af Rigsdagen. Naar man derimod vil indvende, at det var for ringe et Spørgsmaal til derfor at indkalde Rigsdagen, saa siger jeg: Ingenlunde. Enkelte kunde maasse synes det; men ligeoverfor dem, der i den Grad sætte Theatrets Betydning høit, at baade Kirken og Skolens og alle andre aandelige Formaal blegne for det Formaal, som man struer Theatret op til at have, — ligeoverfor dem maatte dette, at faae Theaterbygningen færdig og den gamle Bygning nedreven, være et Spørgsmaal stort nok til derfor at indkalde en ekstraordinær Rigsdag. Hvis dette Middel var blevet anvendt, kunde den nye Minister have fremstillet Sagen og gjort Fortsættelsen af sin Embedsførelse afhængig af Rigsdagens Billigelse af, at han for sit Vedkommende fortsatte med den Del af sin Embedsførelse, der omfattede Theatret, og det er jo muligt, at et saa stringent konstitutionelt Skridt i den Grad havde tiltalt Bevillingsmyndigheden, at den for en saadan Ministers Vedkommende vilde give den Absolution, som han forlangte; thi ganske vist vilde en saadan Fremgangsmaade have vidnet saaledes om den vedkommende Ministers konstitutionelle Sind, at man derfra turde slutte til hans øvrige Optreden i hans Styrelse af sit Embede og i hans Forhold til Lovgivningsmagten ogsaa paa alle andre Punkter. Ingen af Delene